

Iveta Marková

CELOŽIVOTNÉ VZDELÁVANIE V OBLASTI BOZP Z HĽADISKA POVINNOSTI PRÁVNICKÝCH OSÔB A FYZICKÝCH OSÔB PODNIKATEĽOV

CALOŻYCIOWE KSZTAŁCENIE W ZAKRESIE BHP POWINNOŚCIĄ OSÓB PRAWNYCH I FIZYCZNYCH

Sumár

Príspevok poukazuje na podmienky a povinnosti zamestnávateľov školiť svojich zamestnancov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci (BOZP). Otázka školenia je rôznorodá čo do obsahovej náplne pre jednotlivých zamestnancov tak časového rozsahu prípravy. V Európe sa kladú práve podmienky prípravy zamestnancov na popredné miesto z hľadiska zabezpečenia podmienok prevencie.

LIFELONG LEARNING IN THE FIELD OF SAFETY AND HEALTH AT WORK IN TERMS OF RESPONSIBILITIES OF PEOPLE AND BUSINESS

Summary

Paper deals with conditions and responsibilities employers to train their personnel about protection of health and work safety. The question of training is very various in opinion content and time programme.

In Europe training about protection belong to one from the first position prevention and work conditions.

Úvod

V júli 2006 vstúpil u nás do platnosti Zákon č. 124 o BOZP, ktorý ustanovuje povinnosti právnických osôb a fyzických osôb, okrem iného, zabezpečovať pravidelné školenie a overovanie vedomostí o BOZP, ktoré sa s vedomím právnickej osoby zdržujú v jej objektoch. V prípade nezabezpečenia školenia zamestnancov o BOZP a overovanie ich vedomostí, môže Inšpektorát bezpečnosti práce uložiť pokutu do 250 000 Sk (cca 8333 EUR) právnickej osobe a podnikajúcej fyzickej osobe [1 § 59, ods. h)].

Obsah, rozsah, lehoty školenia o BOZP, vymedzuje vykonávací predpis - Vyhláška MV SR 356/2007 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách a rozsahu výchovnej

a vzdelávacej činnosti, o projekte výchovy a vzdelávania, vedení predpísanej dokumentácie a overovaní vedomostí účastníkov výchovnej a vzdelávacej činnosti. Rozsah a kompetencie jednotlivých prednášajúcich boli spresnené.

1. Školenie o BOZP

Školenie o BOZP je nevyhnutnou súčasťou vstupu zamestnanca do organizácie. Zamestnanec ma právo byť informovaný o nebezpečenstvách, ktoré vplyvajú na neho počas vykonávania svojej pracovnej činnosti a zároveň ma právo poznať prostriedky či už kolektívnej alebo individuálnej ochrany, ktoré ma k dispozícii pre svoju ochranu.

Školenie o BOZP sa vzťahuje na všetkých zamestnancov právnickej osoby, pričom opakované školenie zamestnancov je raz za dva roky.

Pre zabezpečenie oboznamovania a informovanosti zamestnancov ohľadom BOZP uvádza § 7 Zákona č. 124/2006 Z.z. v znení jeho neskorších zmien, článok (1, 2, 3) povinnosti zamestnávateľa pravidelne, zrozumiteľne a preukázateľne oboznamovať každého zamestnanca s nasledujúcimi skutočnosťami:

- s právnymi predpismi a ostatnými predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (v zmysle Zákonníka práce), so zásadami bezpečnej práce, zásadami ochrany zdravia pri práci, zásadami bezpečného správania na pracovisku a s bezpečnými pracovnými postupmi a overovať ich znalosť,
- s vyskytujúcimi sa a predvídateľnými nebezpečenstvami, ich účinkami na zdravie a s ochranou pred nimi,
- so zákazom vstupovať do priestoru, zdržiavať sa v priestore a vykonávať činnosti, ktoré by mohli bezprostredne ohroziť život alebo zdravie zamestnanca.
- oboznámiť zrozumiteľne a preukázateľne zamestnanca so zoznamom prác a pracovísk ohľadom zakázaných činností, činnosti pre tehotné ženy a pre mladistvých.

V zmysle § 7 Zákona 124/2006 Z.z. článok (3) je zamestnávateľ povinný zamestnanca oboznámiť zamestnanca s pravidlami BOZP pri:

- jeho prijatí do zamestnania,
- preložení na iné pracovisko,
- zaradení alebo prevedení na inú prácu,
- zavedení novej technológie, nového pracovného postupu alebo nového pracovného prostriedku.

V zmysle § 7 Zákona 124/2006 Z.z. článok (4) obsah oboznámenia a pravidelnosť opakovaného oboznámenia musia byť prispôsobené charakteru práce vykonávanej zamestnancom, jeho pracovisku a iným okolnostiam, ktoré sa týkajú výkonu práce, najmä

pracovným prostriedkom, pracovným postupom a novým alebo zmeneným nebezpečenstvám a ohrozeniam.

2. Podrobnosti ohľadom vzdelávania v BOZP

V zmysle vyhlášky č. 356/ 2007 Z.z. sa požiadavky výchovnej a vzdelávacej činnosti členia na všeobecné požiadavky na obsah výchovnej a vzdelávacej činnosti a osobitné požiadavky na obsah výchovnej a vzdelávacej činnosti.

Všeobecné požiadavky na obsah výchovnej a vzdelávacej činnosti sú ustanovené v prílohe č. 1 Vyhlášky 356/2007 Z.z. pre každú ďalšiu výchovnú a vzdelávaciu činnosť podľa prílohy č. 2 Vyhlášky 356/2007 Z.z.

Výchova a vzdelávanie pozostáva z teoretickej časti, a ak je potrebné, aby účastníci výchovy a vzdelávania nadobudli praktické zručnosti, aj z praktickej časti. Teoretickej časti a praktickej časti výchovy a vzdelávania sa súčasne môže zúčastniť najviac 35 účastníkov.

Výchova a vzdelávanie sa uskutočňuje formami a metódami primeranými druhu výchovnej a vzdelávacej činnosti, najmä

- Prednáškou, výkladom, názornou ukážkou a príkladmi z praxe.

Záverečné overovanie vedomostí účastníkov (§ 3 Vyhlášky 356/2007 Z.z.) výchovnej a vzdelávacej činnosti (ďalej len „záverečné overovanie vedomostí“) sa vykonáva:

- a) písomnou skúškou alebo ústnou skúškou; na úspešné overenie vedomostí písomnou skúškou je potrebných najmenej 75 % správnych odpovedí,
- b) skúškou z praktickej časti, ak je praktická časť súčasťou výchovy a vzdelávania.

Záverečné overovanie vedomostí sa vykonáva pred skúšobnou komisiou, ktorá má najmenej troch členov. Zloženie skúšobnej komisie sa uvedie vo vzorovom projekte výchovy a vzdelávania.

O priebehu záverečného overovania vedomostí sa vyhotoví písomný záznam, ktorý obsahuje najmä § 3 článok (3) Vyhlášky 356/2007 Z.z.):

- a) mená a priezviská členov skúšobnej komisie,
- b) meno a priezvisko účastníka výchovnej a vzdelávacej aktivity,
- c) skúšobné otázky,
- d) hodnotenie skúšobnej komisie so záverečným výsledkom „vyhovet“ alebo „nevyhovet“,
- e) miesto a dátum záverečného overovania vedomostí.

Pre účely výchovy a vzdelávania sa vedie Záznamová kniha (§ 4 Vyhlášky 356/2007 Z.z.) pre každú výchovnú a vzdelávaciu aktivitu.

V záznamovej knihe o priebehu teoretickej časti výchovnej a vzdelávacej aktivity sa vedú určené záznamy v zmysle § 4 článok 2 Vyhlášky 356/2007 Z.z..

V záznamovej knihe o priebehu praktickej časti výchovnej a vzdelávacej aktivity sa vedú záznamy v zmysle § 4 článok (3) Vyhlášky 356/2007 Z.z., pričom pozornosť sa kladie najmä na témy praktickej časti výchovnej a vzdelávacej aktivity s uvedením počtu hodín a mena, priezviska a podpisu školiteľa podľa § 27 ods. 4 zákona 124/2006 Z.z. pre praktickú časť výchovnej a vzdelávacej aktivity,

Záznamová kniha sa vedie desať rokov po skončení výchovnej a vzdelávacej aktivity (§ 4, článok 4 Vyhlášky 356/2007 Z.z.).

Osobitné požiadavky na výchovné a vzdelávacie činnosti v oblasti BOZP

V tab. 1 je prehľad základných školení odborníkov v oblasti BOZP, ktorí následne získavajú dokument pre účely prípravy ďalších zamestnancov.

Tab. 1. Prehľad osobitných požiadaviek na výchovné a vzdelávacie činnosti v BOZP.

Skupina	Jednotlivé typy školení	Forma skončenia:	Odborný zástupca:
01 Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci a ustanovené pracovné podmienky	01.1 Výchova a vzdelávanie zamestnancov a vedúcich zamestnancov	písomný doklad „Záznam o oboznámení zamestnanca“.	ABT.
	01.2 Výchova a vzdelávanie bezpečnostných technikov	písomný doklad „Osvedčenie bezpečnostného technika“.	ABT
	01.3 Výchova a vzdelávanie zamestnávateľov, ktorí budú osobne vykonávať úlohy bezpečnostných technikov a autorizovaných bezpečnostných technikov	písomný doklad „Potvrdenie o absolvovaní špecifickej odbornej prípravy“.	ABT
02 Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci na vyhradených technických zariadeniach tlakových	02.1 Výchova a vzdelávanie revíznych technikov	písomný doklad o absolvovaní výchovy a vzdelávania podľa skupiny vyhradených technických zariadení tlakových.	RV vyhradených technických zariadení tlakových s príslušným rozsahom osvedčenia.

	02.2 Výchova a vzdelávanie osôb na obsluhu	písomný doklad o absolvovaní výchovy a vzdelávania na obsluhu kotla príslušnej triedy.	RV vyhradených technických zariadení tlakových s príslušným rozsahom osvedčenia
	02.3 Výchova a vzdelávanie osôb na opravy	písomný doklad o absolvovaní výchovy a vzdelávania na opravy príslušného vyhradeného technického zariadenia.	RV vyhradených technických zariadení tlakových s príslušným rozsahom osvedčenia.
03 Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci na vyhradených technických zariadeniach zdvíhacích	03.1 Výchova a vzdelávanie revíznych technikov	písomný doklad o absolvovaní výchovy a vzdelávania podľa skupiny vyhradených technických zariadení zdvíhacích.	RV vyhradených technických zariadení zdvíhacích s príslušným rozsahom osvedčenia
	03.2 Výchova a vzdelávanie osôb na obsluhu	písomný doklad o absolvovaní výchovy a vzdelávania na obsluhu príslušného vyhradeného technického zariadenia.	RV vyhradených technických zariadení zdvíhacích s príslušným rozsahom osvedčenia.
	03.3 Výchova a vzdelávanie osôb na opravy	písomný doklad o absolvovaní výchovy a vzdelávania na opravy príslušného vyhradeného technického zariadenia.	RV vyhradených technických zariadení zdvíhacích s príslušným rozsahom osvedčenia.
	03.4 Výchova a vzdelávanie viazačov bremien	písomný doklad „Preukaz viazača bremien“.	RV vyhradených technických zariadení zdvíhacích s príslušným rozsahom osvedčenia
04 Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci na vyhradených technických zariadeniach plynových	Výchova a vzdelávanie revíznych technikov	písomný doklad o absolvovaní výchovy a vzdelávania podľa skupiny vyhradených technických zariadení plynových.	RV vyhradených technických zariadení plynových s príslušným rozsahom osvedčenia.
	04.2 Výchova a vzdelávanie osôb na obsluhu	písomný doklad o absolvovaní výchovy a vzdelávania na obsluhu príslušného vyhradeného technického zariadenia plynového.	RV vyhradených technických zariadení plynových s príslušným rozsahom osvedčenia
	04.3 Výchova a vzdelávanie osôb na opravy	písomný doklad o absolvovaní výchovy a vzdelávania na opravy príslušného vyhradeného technického zariadenia plynového.	RV vyhradených technických zariadení plynových s príslušným rozsahom osvedčenia

05 Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci na vyhradených technických zariadeniach elektrických	05.1 Výchova a vzdelávanie elektrotechnikov, samostatných elektrotechnikov a elektrotechnikov na riadenie činností alebo na riadenie prevádzky	písomný doklad „Osvedčenie“ na činnosť na elektrických zariadeniach podľa napätia a triedy objektu pre elektrotechnika, samostatného elektrotechnika, elektrotechnika na riadenie činností alebo na riadenie prevádzky.	RV vyhradených technických zariadení elektrických s príslušným rozsahom osvedčenia.
	05.2 Výchova a vzdelávanie revizných technikov	uvedenie dátumu absolvovania aktualizačnej odbornej prípravy v písomnom doklade „Osvedčenie“.	RV vyhradených technických zariadení elektrických s príslušným rozsahom osvedčenia.
06 Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci pri obsluhu motorových vozíkov	06.1 Výchova a vzdelávanie osôb na obsluhu motorových vozíkov	písomný doklad „Preukaz obsluhu motorového vozíka“.	inštruktor motorových vozíkov podľa triedy, druhu a spôsobu riadenia motorového vozíka.
07 Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci vo výške	07.1 Výchova a vzdelávanie zamestnancov pracujúcich vo výške	písomný doklad „Preukaz“ na prácu vo výške vykonávanú podľa druhu špeciálnej techniky.	inštruktor na prácu vo výške so špeciálnou technikou.
	07.2 Výchova a vzdelávanie osôb na montáž a demontáž lešenia (lešenári)	písomný doklad „Preukaz lešenára“ podľa druhu lešenia.	inštruktor lešenárskej techniky podľa druhu lešenia.
08 Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci so stavebnými strojmi a zariadeniami	08.1 Výchova a vzdelávanie zamestnancov na obsluhu vybraných stavebných strojov a zariadení	písomný doklad o absolvovaní výchovy a vzdelávania na obsluhu vybraných stavebných strojov a zariadení so zameraním na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci.	ABT
09 Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci s poľnohospodárskymi strojmi a zariadeniami	09.1 Výchova a vzdelávanie zamestnancov na obsluhu vybraných poľnohospodárskych strojov a zariadení	písomný doklad o absolvovaní výchovy a vzdelávania na obsluhu vybraných poľnohospodárskych strojov a zariadení so zameraním na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci.	ABT
10 Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci s	10.1 Výchova a vzdelávanie osôb na obsluhu vybraných	písomný doklad o absolvovaní výchovy a vzdelávania na obsluhu	ABT

lesníckymi strojmi a zariadeniami	lesníckych strojov a zariadení	vybraných lesníckych strojov a zariadení so zameraním na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci.	
	10.2 Výchova a vzdelávanie osôb na obsluhu ručnej motorovej reťazovej pily pri ťažbe dreva	písomný doklad „Preukaz“ na obsluhu motorovej pily pri ťažbe dreva v rozsahu podľa druhu jej pohonu.	ABT.
	10.3 Výchova a vzdelávanie osôb na obsluhu ručnej motorovej reťazovej pily pri inej činnosti	písomný doklad „Preukaz“ na obsluhu motorovej pily pri inej činnosti v rozsahu podľa druhu jej pohonu.	ABT

Poznámky: ABT – autorizovaný bezpečnostný technik
RV – revízny technik

Záver

Oblasť BOZP je neoddeliteľnou súčasťou každej pracovnej činnosti. Začína sa prejavovať vstupom zamestnanca do organizácie, kde je povinnosť zamestnávateľa oboznamovať a informovať zamestnanca ohľadom BOZP. Daná činnosť je prvým predpokladom k zabráneniu tvorby nebezpečných udalostí, ktoré po väčšinou končia poškodením zdravia zamestnancov.

Zoznam bibliografických odkazov

1. Zákon 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v znení neskorších zmien.
2. Vyhláška MV SR 356/2007 Z. z.
3. Zákonník práce.
4. Marková, I.: Hodnotenie súčasnej situácie v oblasti školenia zamestnancov právnickej osoby a podnikajúcej fyzickej osoby o BOZP. In: Zborník 5. medzinárodnej vedeckej konferencie Manažment ľudského potenciálu v podniku. Zvolen : ES TU vo Zvolene, 21.-22.5. 2008, 162-168. ISBN 978-80-228-1871-1.